

MOJ DOM

Glasilo Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani.

Izhaja mesečno enkrat. - Uredništvo in upravnništvo je v Salendrovi ulici št. 6. - Telefon št. 2283.
Tiska tiskarna Makso Hrovatin v Ljubljani. - Odgovorni urednik Ivan Freilih.

Štev. 8.

Ljubljana, 30. decembra 1935.

Leto XV.

Članarina za ljubljanske in okoliške hišne posestnike

Danes smo priložili ljubljanskim in okoliškim hišnim posestnikom položnice ter prosimo, da nemudoma pošljejo članarino za l. 1936., ki znaša pri hišah do letne najemnine 5000 Din 30 Din; do letnih 10.000 Din 40 Din; do letnih 20.000 Din 60 Din; do letnih 30.000 Din 80 Din; do letnih 40.000 Din 120 Din; do letnih 50.000 Din 200 Din.

V tem znesku je zapopadena za ljubljanske člane tudi naročnina za »Moj dom«, ki nas mnogo stane.

Razen »Mojega doma« z navedeno vsebino ima še vsak društveni član naslednje udobnosti: Brezplačne popolnoma zanesljive informacije v vseh davčnih, najemninskih, kakor tudi v drugih zadevah glede hišne posesti. Brezplačne intervencije pri raznih oblastvih, uradih in korporacijah. Brezplačno napravo raznih davčnih prijav, pritožb, vlog in prošenj na razne urade. Brezplačno oddajo stanovanj. Brezplačna pojasnila glede prodaje ali nakupa realitet in končno sklepanje o vsakem umestnem predlogu posameznih društvenih članov in tozadevno posredovanje pri pristojnih faktorjih. Iz predstoječega naj blagovoli razvideti vsak član, da nudi naša organizacija toliko ugodnosti kot nobeno drugo društvo in da je to ena najpotrebnejših organizacij, zato vredna, da jo vsak član podpira po svojih močeh.

Naročnina

Naročnikom »Mojega doma« smo danes priložili položnice ter prosimo da nam takoj nakažejo naročnino za leto 1936. v znesku 20 Din. To je tako nizek znesek, da ga lahko utрпи prav vsak posestnik in posestnica vsled česar upamo, da nam ne bo nihče vrnil »Mojega doma«, ker bi s tem škodoval samemu sebi. »Moj dom« bo prinašal toliko poučnega, zlasti o davčnih zadevah, da ga mora vsak posestnik v lastnem interesu obdržati ali pa na novo naročiti. Dolžnost posestnikov bi bila, da bi pridobivali nove naročnike.

V tej naročnini so zapopadene tudi vse brezplačne informacije in intervencije. Brezplačno napravimo tudi vse prošnje in pritožbe na razne urade, zaradi česar bo to malenkostno naročnino za svoj najvažnejši in najpotrebnejši list »Moj dom« zmoget vendar vsak posestnik in ga radevolje obdržal.

Zahvala našim discipliniranim članom

Zlasti v naši ožji domovini je navada, če kak požrtvovalen član zorganizira močno organizacijo, deluje z uspehom za svoje člane, pa se dobijo nezadovoljneži, ki neupravičeno kritikujejo izvršeno delo in se poslužujejo agitacije, da ali vržejo prejšnji odbor, ali pa hočejo ustanoviti novo društvo in na ta način samo cepijo delovne moči. Tako se je pričelo tudi s kritiko delovanja Prvega društva hišnih posestnikov v Ljubljani in zlasti društvenega predsednika, češ, da se premalo brigamo za lastnike novih hiš. Šli so tako daleč, da so ustanovili novo društvo in da se niso hoteli niti pogajati za noben kompromis, dasiravno smo jim ponudili polovico odbornikov, na drugi strani pa niso mogli dokazati najmanjše krivde ali malomarnosti, ki bi jo bilo v svojem delovanju zakrivilo naše 37 let obstoječe društvo, ki je zlasti v zadnjih letih po prevratu doseglo za hišne posestnike novih in starih hiš olajšave, kakršnih niso dosegli posestniki v nobeni drugi državi.

Mnogo jih je bilo, ki so videli v novem društvu velikega konkurenta, ki bo delovne moči oslabil, nas razdvojil v dva tabora, s čemur bi izgubili vsak ugled in moč radi zmanjšane števila članov. Toda vse to se ni zgodilo v naše največje zadovoljstvo.

Ko danes voščimo vsem našim članom in naročnikom srečno in veselo novo leto, z veseljem ugotavljamo, da naše društvo ni na članih prav nič izgubilo, da imamo še vedno močno armado skoro 2000 članov, s čimer se ne more ponašati nobeno drugo društvo. Vedno prihajajo tudi lastniki novih hiš v našo pisarno in se vpišujejo za člane ter vse kaže, da bomo v prihodnjem letu število naših članov še pomnožili, da odpade vsaka bojazen za razpad našega vsestransko priznanega in upoštevanega društva. Saj naši člani poznajo naše delo, naše uspehe, zanesljive informacije ter brezplačno napravo vseh vlog, kar bi drugače hišne posestnike stalo mnogo denarja. Zato se jih velika večina ni nič premišljevala in je ostala zvesta naši organizaciji. Nekaj se jih je res zmotilo, a če ima človek neprilike, kakor jih imajo posestniki danes, posebno pa še, če nas tarejo dolgovi z visokimi obrestmi, pa si nekateri mislijo, pa poizkusimo novo organizacijo, ker morda se bo tam le doseglo kaj uspeha, kar je seveda velika zmeta, kar se je že dosedaj pokazalo.

Ker pa je velika večina tudi lastnikov novih hiš ostala pri našem društvu in pristopajo še vedno na novo tudi lastniki novih hiš, nas veže prijetna dolžnost, da se vsem našim članom na tem mestu iskreno zahvaljujemo za disciplino, ki so jo pokazali v preteklem letu in upamo, da jo bo

do ohranili še nadalje. Vsak posestnik naj sam premisli, koliko veljave in moči ima društvo, obstoječe iz okrog 2000 članov in koliko kako drugo društvo, če bi tudi končno imelo par sto članov. Dobili smo pa tudi mnogo pismenih priznanj in to popolnoma od nepristranskih društev in posameznih članov, ki nam izrekajo zahvalo in nas prosijo še nadaljnega požrtvovalnega dela.

Predsednik Prvega društva hišnih posestnikov v Ljubljani.

Vložitev davčnih prijav za pridobnino za l. 1936

Davčni oddelek finančnega ministrstva je odredil vsem davčnim upravam, naj s splošnim javnim pozivom povabijo davčne obvezance pridobnine, posebne davčne doklade, davka na poslovni promet, samskega davka in luksuznega davka, naj predložijo med 1. in 31. januarjem 1936 svoje davčne prijave za leto 1936.

Davčne uprave so bile pri ti priliki opozorjene na določbe § 21. zakona o proračunskih dvanajstinah za leto 1935-36 o uvedbi posebne davčne doklade na pridobnino. Davčni obvezanci morajo to posebno davčno doklado prijaviti v davčni prijavi za pridobnino v posebej za to določenih rubrikah za rubrikami, v katerih navedejo čisti dohodek davčne prijave. Davčni obvezanec mora v posebni rubriki navesti svoj celokupni brutto-promet pred davčnega poslovnega leta (to se pravi, ves promet ne le s potrošniki, temveč tudi ostali promet doma in s tujino, in sicer tako promet samega podjetja kakor tudi promet vseh njegovih podružnic). Dalje ločeno v posebni rubriki ostali promet s tujino, ki se od gornjega prometa odbije, in na koncu ostali brutto-promet, ki je podvržen plačilu posebne davčne doklade po čl. 59-2 zakona.

Če ima podjetje podružnice na področju več davčnih uprav, odmeri posebno davčno doklado davčni odbor, ki je pristojen za odmero pridobnine za glavno trgovino (centralo).

Važno je dalje, da je treba kazen po čl. 137 zakona za nepredložitev davčne prijave izračunati tako na osnovni davek, kakor za posebno davčno doklado, če ji je davčni obvezanec podvržen.

Čim prejmejo davčne uprave od občin vse davčne prijave, predložijo v rednem kakor tudi v izrednem roku 15 dni, zberejo vse prijave s tistimi vred, ki so jih prejele neposredno, in sestavijo za vsako občino seznam davčnih obvezancev, ki niso predložili davčne prijave. Na podlagi tega seznama pozovejo davčne uprave z individualnimi pozivi te davčne obvezance, naj predložijo svoje davčne prijave od 20. do 28. februarja. S sestavljanjem davčnih predlogov, seznamov in razporedov po

sklepih davčnih oddelkov, naj v manjših upravah končajo do 10. aprila, v večjih pa najkasneje do 10. maja 1936, tako da se bodo mogle vršiti seje davčnih odborov v prvem primeru od 1. maja dalje, pri drugih za najkasneje 1. junija 1936.

Davčni oddelek finančnega ministrstva je opozoril davčne uprave zlasti na to, naj z največjo skrbnostjo zberejo potrebne podatke za sestavo davčnih predlogov. Posebno pozornost je treba posvetiti tudi popisu davčnih obvezancev po čl. 110. zakona. Pri sestavi predlogov je treba paziti na to, da se brezpogojno ohrani sorazmerje med posameznimi davčnimi obvezanci in da bo vsak obdavčen za čisti dohodek oziroma promet, ki ga je dejansko dosegel. Zgoditi se pa ne sme, da bi bili slabjši davčni obvezanci nesorazmerno visoko obdavčeni, močnejši davčni obvezanci pa nesorazmerno nizko. Prav tako naj se ne pripeti, da bi se visoka davčna osnova določila za davčne obvezance, ki jih ni več, samo zato, da bi se povišala skupna davčna osnova.

Prijava rentnine za leto 1936

Davčna uprava je objavila naslednji poziv za vlaganje prijav dohodkov, ki so zavezani rentnini. Vse osebe, ki imajo dohodke od premoženjskih predmetov in premoženjskih pravic, so dolžne te dohodke napovedati v roku od 1. januarja do 31. januarja 1936.

Rentnina se plača na dohodke od premoženjskih predmetov in premoženjskih pravic, ki niso zavezani zemljariji, hišnemu davku, pridobnini, niti družbenemu, niti uslužbenskemu davku.

Kot taki dohodki se smatrajo posebno:

1. Obresti in rente od obveznic (obligacij), ki so jih izdali država, samoupravna telesa, delniške družbe ali zakladi, če niso s posebnim zakonom tega davka oproščene;

2. obresti od dolgov kakršnekoli vrste (kratkoročna, hipotekarna, menična posojila, posojila proti zadolžnici ali brez nje — posojila na vero);

3. obresti od zaostale kupnine;

4. obresti od hranilnih vlog kakršnekoli vrste: na hranilno knjižico, tekoči račun itd.;

5.časne ali doživljenske rente, alimentacije, užitki in prevžitki, zavarovalne rente;

6. rente (povračila, odškodnine) za odstopitev pravice izkoriščanja patentov, avtorskega prava, privilegijev, za odstopitev pravice kopanja rudnega blaga, uporabe mineralnih izvirov in podobno;

7. obresti, rente, dividende in slični ponavljajoči se prejemki iz inozemstva;

8. najemnine, zakupnine in vsakovrstni drugi dohodki od premoženja in premoženjskih pravic, ki niso zavezani nobenemu drugemu davku, n. pr. zakupnine za tovarniško, kopališko, gostilniško in trgovinsko opremo, zakupnine za dovoljenje afiširanja, za dovoljenje prehoda čez tuje posestvo in podobno;

9. zakupnine za stavbišča in druga zemljišča, če so ta večja od katastrskega čistega dohodka, brez ozira na to, kako se ta zemljišča izkoriščajo. (Prav tako je treba prijaviti zakupnine za dvorišča, čeprav so velika tudi do 500 m², ako so dana v zakup ločeno od poslopja).

Predmet obdačenja je v letu 1935. dejansko doseženi dohodek.

Davčne prijave morajo vložiti upniki, to je osebe, ki te dohodke sprejemajo. Ako se upnik nahaja v inozemstvu, mora napoved vložiti dolžnik, ki mora tudi davek plačati mesto upnika. Za one osebe pa, ki se nahajajo v inozemstvu, pa prejemajo

imenovane rente od odstopljenih pravic, izkoriščanja patentov, avtorskega prava in dr. iz tuzemstva, mora napoved vložiti in davek plačati dolžnik, oziroma podjetje, ki te rente izplačuje.

Po čl. 6 zakona o davku na samce, morajo davčni zavezanci rentnine v napovedi navesti razen ostalih podatkov še okolnost, ali so samski, vdovci, brez otrok, oziroma ločeni, in koliko so stari.

Kdor napovedi ne vloži v roku, določenem v tem pozivu, bo plačal kot kaznen 3 odstotke odmerjenega osnovnega davka, a 10%, če napovedi ne vloži niti na osebni poziv v roku osmih dni.

Davčnega zavezanca, ki namenoma, da bi se izognil plačanju davka, da v napovedi neresnične izjave, ali zataji kak vir dohodkov, zadenejo posledice iz čl. 142. zakona.

Nepismeni morejo vložiti napoved pri davčni upravi ali občini na zapisnik.

Davčna napoved za rentnino se vloga pri oni davčni upravi ali občini, pod katero ima davčni zavezanec svoje gospodinjstvo (ne glede na kraj, kjer se nahaja predmet, od čigar dohodka se plača rentnina). Gospodinjstvo se smatra, da je tam, kjer davčni zavezanec redno stanuje skupaj s člani gospodinjstva.

Pavšalna pridobnina za male obrtnike

Davčni oddelek finančnega ministrstva je izdal pojasnilo, da se imajo po določbah čl. 59. pravilnika k zakonu o neposrednih davkih smatrati za male obrtnike samo tisti obrtniki, ki delujejo v krajih iz čl. 37-3 zakona o neposrednih davkih (zunaj mestnih, kopaliških in letoviških okolišev in izven sreskih sedežev) in ki se razen svoje obrti ne bavijo z nikakim trgovskim poslovanjem ter ne delajo z več kakor z dvema pomočnikoma. Za pojem malega obrtnika so torej potrebni vsi trije navedeni pogoji, če manjka le eden izmed njih, izgubi obrtnik pravico do pavšalnega obdavčenja. To pojasnilo naglašja, da bo davčna uprava vsak posamezni primer posebej proučila. Pojasnilo govori zlasti o tem, kdo se smatra za pomočnika. Pomočnik je samo kvalificiran delavec, ki je dosegel višjo stopnjo izobrazbe, do katere pride z izpolnitvijo pogojev, ki jih odreja obrtni zakon. Če kateri obrtnik iz krajev po čl. 37/3 obratuje z dvema pomočnikoma in vajenci ali kakšnimi drugimi nekvalificirani delavci, s tem ne izgubi pravice do pavšalnega obdavčenja in se ima smatrati za malega obrtnika, ker vajenci in dninarji ne prihajajo v poštev kot kvalificirani delavci.

Lastniki novih hiš ne plečajo gostiščine

Važna odločba državnega sveta v Beogradu za lastnike novih zgradb glede plačevanja občinskih davščin

Mariborska mestna občina je do sedaj za nove zgradbe, ki uživajo začasno davčno olajšavo glede državnega davka in samoupravnih doklad, dovoljevala po posebni prošnji lastnikov takih zgradb oprostitve od plačevanja občinskih davščin, to je gostiščine, vodarine in kanalščine za dobo 6 let, izvzemala je pa od te oprostitve poslovne prostore vseh vrst, za katere so se morale plačevati tudi v teh šestih letih gorenje občinske davščine v polnem iznosu.

Proti naložitvi občinskih davščin za poslovne prostore in proti omejitvi trajanja oprostitve občin, davščin za zgradbe v občine na dobo 6 let, so se pritožili nekate-

ri lastniki novih hiš v Mariboru, češ da po členu 37-II zakona o neposrednih davkih zgradbe ali deli zgradb z davčnimi olajšavami niso zavezane nikakemu samoupravnemu davku in samoupravni dokladi, dokler traja omenjena olajšava glede državnega davka.

Kraljevska banska uprava v Ljubljani je te pritožbe zavrnila, upravno sodišče v Celju je pa proti tem zavrnitvam vložnim tožbam v polnem obsegu ugodilo.

Proti temu se je mestna občina mariborska pritožila na državni svet v Belgradu, ki je na obči seji dne 4. in 5. oktobra 1935 l., br. 27.283-35 odločil, da je gostiščina, ki znaša v Mariboru 13% od bruto najemnin in najemnih vrednosti zgradb, po svojem bistvu samostojna samoupravna davščina, ki obremenjuje najemno razmerje, to je dohodek iz najemnega razmerja in dejansko predstavlja samo eno vrsto občinskih davkov. Ne pobira se kot odškodnina za protiusluge individualnega, temveč občega značaja, vsled česar je pravi samoupravni davek, kateremu zgradbe ali deli zgradb z davčno olajšavo po členu 37-II zakona o neposrednih davkih niso zavezani.

Glede vodarine in kanalščine, ki znašata v Mariboru 10% od bruto najemnine in najemne vrednosti, je pa državni svet v Belgradu odločil, da sta po svojem bistvu odškodnina za protiusluge individualnega značaja, katere občina nudi z napravo vodovodne in kanalske mreže, dajanjem pitne vode in odvajanjem odpadne vode, ko taka pa ne spada med občinske davke v smislu člena 37-II navedenega zakona.

Na podlagi te rešitve državnega sveta v Belgradu, ki je, ker je bila izdana v javni seji, obče obvezna za vsa administrativna oblastva, ne velja torej le za poedini primer, je sedaj upravno sodišče v Celju tudi vse druge predmetne tožbe v tem zmislu obravnavalo.

Specialno za Maribor izvira iz te rešitve:

1. da so nove zgradbe ali deli zgradb z davčnimi olajšavami, torej tudi v njih se nahajajoči poslovni prostori, oproščene 13% ne občinske gostiščine, dokler traja olajšava glede državnega davka in

2. da so na podlagi svoječasnega sklepa mestnega sveta take zgradbe izvzemši v njih se nahajajoče poslovne prostore oproščene za dobo 6 let tudi vodarine in kanalščine.

V bodoče bo torej treba pri mestnem poglavarstvu prositi le za oprostitev novih zgradb ali novih delov zgradb od plačevanja vodarine in kanalščine, med tem ko je oprostitev od plačevanja gostiščine avtomatično dana, čim se je dosegla začasna davčna olajšava glede državnega davka, ki traja v Mariboru za nove zgradbe 10 let, za nazidave in prizidave pa 5 let.

K tej važni odločbi državnega sveta moramo sledeče pojasniti prizadetim posestnikom, da ne bi si končno kak nepoklicanec svojil kake pravice za pridobitev do te olajšave za lastnike novih hiš. V razsodbi navedene pritožbe je vložil predsednik društva hišnih posestnikov v Mariboru g. Meglič v vseh inštancah in je končno dosegel uspeh. Pritožbe je tako dobro utemeljeval z zakonitim podatki, da jih je upravno sodišče kakor tudi državni svet upošteval. Popreje pa je državni svet mesto Zagreb nasprotno razsodil, da morajo hišni lastniki v Zagrebu plačevati gostiščino in gasilsko doklado (najemni filir in vatrogasni prizrez).

Tudi naše društvo je vložilo za svoje člane v Ljubljani precej pritožb, katere pa še do danes niso rešene. Večkrat smo se že o tej zadevi informirali pri kr. banski upravi v Ljubljani, kjer so nam pojasnili,

da pritožb radi tega ne rešijo, ker čakajo, da bo konkreten primer rešen pri državnem svetu in bo banska uprava v tem primeru vezana na razsodbo državnega sveta, če bo sklep napravljen v javni seji, kar se je sedaj zgodilo. Ker je banska uprava v Ljubljani stala preje na nasprotnem stališču, bi bila vse pritožbe zavrnile in prizadeti bi bili morali vložiti pritožbo na upravno sodišče, katere vsaka stane nad 100 Din. Ker pa do takrat še ni bila izdana še nobena razsodba niti upravnega sodišča in bi radi negotovosti izida pritožbe najbrže noben ne hotel radi stroškov vložiti pritožbe, bi bile po banski upravi neugodno rešene pritožbe postale pravomočne in bi tem posestnikom sedaj tudi razsodba državnega sveta nič ne pomagala in bi ne imeli pravice do povračila gostaščine za nazaj. Sedaj pa bo banska uprava, kakor smo poizvedeli, vse pritožbe ugodno rešila, da bodo prizadeti posestniki lahko zadevo uredili z mestno občino Ljubljansko. S tem odpade tudi vsaka trditev, da naše društvo ni ničesar ukrenilo za odpravo gostaščine pri novih hišah. Vsako zadevo je treba reševati taktno in preudarno, ker drugače se lahko rešitev in uspeh samo pokvari.

Sestanek hišnih posestnikov v Trbovljah

»V četrtek, dne 7. novembra se je zbralo ob treh popoldne v Fortejevi dvorani v Trbovljah nad 60 hišnih posestnikov starih in novih hiš k predavanju predsednika Zveze posestnikov g. J. Freliha iz Ljubljane. Predavanje o napovedi zgradarine je bilo izčrpno in dovolj jasno za vsakega posestnika.

Obpravnavale so se tudi težnje, ki tarejo hišne in zemljiške posestnike. Posebno se je poudarjalo nujno potrebno znižanje obrestne mere za hipotekarna posojila, ki naj odgovarjajo padcu cen, da se oživi denarni obtok, odlože prisilne dražbe, uveljavijo zakonite davčne olajšave in sploh oživi naše propadajoče gospodarstvo. Po govoru in debati je govoril g. narodni poslanec R. Pleskovič o gospodarskem povzdigu Trbovelj, o večjem naročilu premoga, o davčni preobremenitvi in drugem. V živahno debato so posegli gg. Pavlin, Rozin, Omerzu in predsednik Zveze sam.

Obpravnavalo se je tudi stališče posestnikov do novo snujočega društva posestnikov novih hiš, in se je ugotovilo, da niso zahtevali od starega društva nikdar ničesar.

Nekateri posestniki novih hiš so mnenja, da se naj pri društvu posestnikov starih hiš ustanovi odsek za nove hiše, in stavi svoje zahteve, ki so pa v bistvu iste, kakor one posestnikov starih hiš. Olajšave za posetnike novih hiš je itak izposlovalo staro društvo hišnih posestnikov. Po izčrpnih debati se je splošno odobravalo delo naše zveze in je bila predlagana zaupnica našemu neutrudljivemu borcu za hišno lastnino redsedniku Saveza in Zveze gospodu Ivanu Frelihu, ki je bila soglasno navdušeno sprejeta.

Po končanem sestanku je predsednik Zveze dajal posestnikom razne nasvete in pojasnila.

Zaščita naravnih lepote

Bavarski notranji minister je objavil smernice glede čuvanja in zaščite naravnih lepote. Interesantno je poznati jih. V uvodu pravi med drugim:

»Moj trden sklep je, skrbeti za to, da ostanejo lepote naše domovine v naravi in v zgradbah ohranjene. Zgradbe, ki so

na novo izvedene morajo imeti karakter našega naroda in sedanjega časa. Vsako kaženje naše narave mora izginiti. Kakor skrbna gospodinja od časa do časa uredi in očisti svoje stanovanje, tako hočemo tudi mi naša mesta in vasi temeljito urediti.«

S tem v zvezi so med drugim izdali sledeče odredbe: Vsaka na novo izvedena zgradba mora nositi karakter pokrajine. Že obstoječe neokusne zgradbe, ki jih ni mogoče brez nadaljnega podreti ali odstraniti je treba popraviti s spremembo zunanjšega lica ali potom uporabe primer- nih barv ali pa rastlin, pri eventuelnih prezidavah jih je pa temeljito preurediti.

Gradbena nadzorna oblast bo glede vseh vprašanj, ki se tičejo zaščite naravnih lepote stopila v stik z deželnimi gradbenimi uradi. Posebno se je ozirati na to pri izvedbi velikih zgradb, kot so n. pr. tovarne in druge velike naprave. Vodne zgradbe in naprave za visoko napetost (transformatorske postaje) je skrbno prilagoditi celotni pokrajinski sliki. Neokusno reklamo je treba energično omejiti. Ceste in javni parki naj bodo vedno čisti in snažni. Vsi morajo po svojih možnostih sodelovati pri zaščiti naravnih lepote.

Pipa, ki omejuje porabo vode

V Ameriki v državi Illinois izgleda, da imajo zelo prebrisane uradnike. Vodarina ni tam davkoplačevalec preveč priljubljena in inkasiranje slednje ne spada k preveč prijetnim poslom. Vodovodni urad ima tudi v tem pogledu težje stališče, kot n. pr. elektrarna ali pa plinarna. Plin ali električni tok moremo odjemalcem, ki so v zaostanku z naročnino enostavno odklopiti, življensko potrebne vode pa ne, kar tako brez nadaljnega. Direktor vodovodnega urada iz Forest Parka v državi Illinois si je že dolgo časa belil glavo, kako bi pospešil plačevanje zaostale vodarine. Končno je prišel na naslednjo idejo: Vsem strankam, ki so bile v zaostanku s plačili vodarine so montirali posebne pipe s tako majhno odprtino, ki dopuščajo samo cizek vodni curek, na uro največ eno galono t. j. 3.79 litra. To zadostuje samo za najnujnejše potrebe in onemogoča uporabo kopalnic ali pralnic. Kmalu po tem so pričeli redno plačevati vodarino.

Zaton nebotičnikov

Iz Amerike prihaja presenetljiva vest: Nič več ne marajo nebotičnikov, naveličali so se jih in postali so jim nepraktični. Kot da so se ljudje preko noči zdramili. Higijena in gospodarska politika kliče: »Proč z njimi«. Priključuje se jim tudi estetika, ki je bila že preje proti gradnji nebotičnikov, vendar so jo v splošni zmešnjavi poslovne vročice in lova za dobičkom vedno preslišali. Toda najmanj eno stoletje bodo še stali kot simbol sedanjega časa. Vendar najvažnejše je to, da ne bodo več gradili novih. Američani so sedanjo pot spoznali za napačno, po kateri ne gre več naprej. Pripravljeni so ubrati boljše in zmernejšo pot.

Slavni ameriški arhitekt Will Lescayes, graditelj Rockefellerjevega nebotičnika s 65 nadstropji, je imel v klubu ameriških arhitektov predavanje, v katerem je izvajal, da smatra sedanji način ameriške gradnje kot napačen in se bo on v bodoče oklenil druge smeri. Označil je sedanji način kot nesmiseln, kot konglomerat neposrečenih estetskih in praktičnih pojmov. Lescayes je šel še tako daleč, da je videl v nebotičnikih vzrok sedanje krize v Ameriki, kar je gotovo pretirano. Empire nebotičnik s svojimi sto nadstropji ima 70 % vseh prostorov neodanih.

Angleži so se izkazali kot boljši računarji in se te mode sploh niso oprijeli. Usmerili so razširjenje svojih mest ne v višino, temveč v širino. Na ta način jim je ostal na razpolago večji zračni rezervoar.

Parkejni in deščični pod

Napačno je naziranje, če danes hišni lastnik smatra parkejni oziroma deščični pod kot luksuz v gradbenem proračunu, pri eventualni denarni stiski gradbene vsote pa ga sploh črta iz programa in ga nadomesti z navadnim ladijskim podom.

Primerjajno sedaj razliko v ceni oziroma eventuelni prihranek:

Preddela so za vse vrste lesenih podov ista. Pri parketnem podu bi bil izdatek večji edino za takozvani slepi pod. Ker pa cena parketnega poda varira v višini navadnega ladijskega poda in če moramo navaden pod iz mehkega lesa najmanj vsako leto enkrat prebarvati, moramo pri natančnem računu priti do rezultata, da je tudi slepi pod, ki služi kot podlaga parketnemu podu, v treh do štirih letih odplačan.

S tem imamo z enkratnim za 30 % višjim izdatkom parkejni pod, ki drži najmanj 50 let, dočim mehak pod zdrži največ 10 do 15 let in poleg tega nastanejo radi sušenja mehkega lesa med deskami špranje, v katerih se nabira prah in nesnaga.

Parkejni pod, bodisi hrastov ali bukov, je neomejene vzdržljivosti, kar pride prav zlasti lastniku kake stare hiše. Parkejni pod moremo namreč položiti na vsak star pod, — četudi je že izhoben — dalje ni polaganje združeno z nikakimi neprilikami in traja v normalni sobi samo dva dni, kar je za vsako gospodinjstvo velike važnosti. Razen tega odpadejo še stroški za reparaturo starega poda, kot n. pr. izmenjava izrabljenih desk.

Pri popolnoma suhem čiščenju in čim manjši uporabi raznih čistilnih past, bodo ostali parketi vedno kot novi. Zato je priporočljivo, da se vsak gospodar pred izvršitvijo teh del obrtne na strokovnjaka, s čimer si prištedi poznejše neprilike.

Deset zapovedi za kurjavo

1. Že pred začetkom zime daj vse peči pregledati in popraviti po strokovnjaku. Zlasti je zamazati vse razpoke in špranje pri vratcih in ceveh, ki vodijo v dimnik.

2. Uporablaj samo suho kurivo. Suh les se spozna po svetlem glasu.

3. Drži se tistega kuriva, ki si ga uporabljal prejšnje leto. Ni vsako kurivo primerno za različne kurilne naprave. Brez rešetke je uporaben: les, šota in briketi. Rjavi premog zahteva majhno rešetko, večjo pa antracit in koks.

4. Uravnava vlek tako, da po možnosti zgori čim več gorljivih snovi. Premočan vlek odvaja preveč toplote v dimnik in ti kuriš ozračje nad streho. Slab vlek povzroča nepopolno zgorevanje in plini odhajajo nezgoreli v dimnik.

5. Stopnjo zgorevanja moreš kontrolirati po barvi dima. Popolno zgorevanje: modrikast, prozoren dim; slabo zgorevanje: gost in črn dim.

6. Predno zakuriš sobo jo prezračij. Porabljen, z ogljikovo kislino nasičen zrak povzroča slabo zgorevanje. Z zračenjem nadomestimo kisik.

7. Če ti peč kadil, tiči vzrok v tem, da se v dimniku nahaja steber mrzlega zraka, ki zavira odvajanje dima. V tem primeru si pomagamo na ta način, da pri odprtih spodnjih čistilnih vratcih zažgemo papir, kar hitro uravna vlek.

8. Če hočeš, da ti peči s trajnim gorenjem in za centralno kurjavo ne delajo

sitnosti, jim zjutraj in zvečer očisti rešetke pepela in ob tej priliki napolni kurišče do vrha s kurivom.

9. Najenostavnejša kurjava ni vedno tudi najbolj učinkovita. Rajši več truda s stariji sistemi, kot pa sitnosti in neprilike s kakim novim še nepreizkušenim načinom kurjave.

10. Od časa do časa pustijo očistiti peč po dimnikarju. Mala neprijetnost gre na račun boljšega segrevanja. Saje so namreč slab prevodnik toplote in poleg tega še lahko povzročijo požar.

Posestnikom novih hiš

v inkorporiranih občinah, kateri so vložili prošnje za davčne olajšave od 10 na 20 let, se ponovno v lastnem interesu vabijo, če so člani našega društva ali ne, da se takoj zglasijo v naši društveni pisarni radi potrebnega pojasnila. Ker je neki prizadeti posestnik že dobil od finančne direkcije neugodno rešitev, smo napravili utemeljeno pritožbo na finančno ministrstvo in smo tudi že drugače vsestransko intervenirali in stvarno dokazali upravičenost do 20letne davčne olajšave. Kdor pa dobi neugodno rešeno prošnjo in to se bo zgodilo vsem onim, ki so prehitro vložili prošnje, mora brezpogojno napraviti pritožbo, ker drugače postane rešitev pravomočna.

Tudi društvo posestnikov novih hiš je vložilo slično prošnjo na finančno direkcijo v Ljubljani, katera je bila tudi negativno rešena. Poudarjali smo že na vseh sestankih, da zadeva ni nujna in da naj počakajo prizadeti na čas, ko se vprašanje podaljšanja davčnih olajšav stvarno in temeljito razčisti in šele potem, ko bi bilo vse urejeno in zagotovljeno, bi lahko vlagali prizadeti posestniki prošnje za podaljšanje. Tako so pa dotični s svojimi prošnjami stvari mnogo več škodovali, kakor koristili. Ponavljamo, da ne zadostuje, da se napiše enostavno prošnja, predno se je vlagatelj natančno poučil o vsej stvari in dobil pri tem podlago, ki je nihče ne more ovreči. Prevelika naglica samo škoduje. Naše društvo si je vzelo v svoj program, da doseže lastnikom novih hiš v inkorporiranih občinah 20letne davčne olajšave in upamo, da bomo to tudi dosegli, če se bodo prizadeti posestniki ravnali po naših navodilih in ostali oziroma pristopili samo k naši organizaciji.

Davčna navodila dravske finančne direkcije v Ljubljani za inkorporirane občine k mestu Ljubljana

Dravska finančna direkcija v Ljubljani nam je poslala na znanje odlok z dne 11. decembra 1935 št. 2885-III ex 1935 davčni upravi za mesto in okolico glede davčnih navodil pri inkorporaciji okoliških občin mestu Ljubljana. Odlok se glasi:

S kr. odločbo od 5. septembra 1935 so priključene mestni občini Ljubljana nekatere okoliške občine, oziroma deli okoliških občin.

S tem je izvršena inkorporacija teh občin z vsemi pravnimi posledicami ter delijo te občine in njihovi deli od tega dne naprej v pravnem pogledu usodo mesta Ljubljane. V davčnem pogledu bodo te posledice realizovane predvsem z redno odmero davkov za l. 1936., nastopiti pa morajo pri naknadnih (novih) odmerah žu tudi po 5. septembru 1935, na primer pri malih obrtnikih, — ki bi se pri prvotnem stanju stvari sicer kvalificirali za pavšaliste, pri zgradbah, ki stopijo v davč-

no obveznost po 5. septembru 1935 v pogledu višine odbitka po čl. 36. zakona o neposrednih davkih itd.

Ker veljajo določbe § 26. davčne novele od 18. II. 1934 samo za komasirane selške občine, ki so bile komasirane na osnovi zakona o občinah od 15. IV. 1933, zato je zgornje dejstvo merodajno za višino odbitka po čl. 36. zakona o neposrednih davkih in za dobo davčnih olajšav novih zgradb po čl. 37/II zakona. Radi tega je za leto 1936. za vse zgradbe, ki se nahajajo na ozemlju povečane mestne občine in so podvržene zoradarini, uporabljati 20%-ni odbitek. Novim zgradbam, ki so postale davčni predmet v smislu čl. 31. zakona o neposrednih davkih po izvršeni komasaciji, pristojna 20letna davčna olajšava. Nasprotno ne pripada 20letna davčna olajšava onim novim zgradbam na teritoriju inkorporiranih občin in njihovih delov, ki so postale davčni predmet pred izvršeno inkorporacijo (5. IX. 1935).

Rajonska linija na podlagi točke 15. čl. 32. zakona o neposrednih davkih se je doslej krila z mestnim okolišem. Ker se je zdaj mestni teritorij povečal, je postalo vprašanje glede reonske linije odprto. Možnost določitve nove reonske linije po vidikih kompaktnega zidanega in naseljenega ozemlja je vsled spremembe t. 15. čl. 32. pravilnika k zakonu o neposrednih davkih po davčni noveli od 18. II. 1934 izključena ter je s tem omogočeno vključiti v rej. črto tudi one dele k mestu spadajočega teritorija, ki še ni kompaktno naseljen in zazidan, ki bo pa predvideno v najkrajšem času zazidan in naseljen, tu pa je evidentno, da spadajo vsaj nekateri deli okoliških krajev (Vič, Moste, Šiška) nedvomno v reonsko linijo, ki jo je treba pri mestih kakor pri zdraviliščih še vnaprej ugotavljati, kakor izhaja to iz točke 15. čl. 32. zak. o neposrednih davkih.

Zaradi tega naj davčna uprava to rajonsko črto v sporazumu z mestnim poglavarstvom čimprej ugotovi in ves operat predloži finančni direkciji, da ga predloži ministrstvu financ, oddelku za davke v odobritev.

Pri tem je postopati v prednjem smislu in z merodajnimi faktorji rešiti vprašanje, v kolikor se to še ni zgodilo, ali bi ne bilo v interesu razvoja mesta in iz tehniških razlogov nujno potrebno, da se rajonska črta nove Ljubljane krije z novo mestno mejo v celoti ali vsaj večinoma, ker bi se s tem izognilo potrebi rajoniranja na osnovi posebnega načrta in kompliciranosti rajonske črte.

Do predvidene zakonite rešitve vprašanj obdačbe kmetskih hiš v rejonski črti pritegnite v obdačbo vse zgradbe na povečanem teritoriju Ljubljane. Pri tem se držite za izrazito kmečke zgradbe glede ocene najemne vrednosti tabele po čl. 37, t. III., pri zgradbah oddanih v najem, je merodajna seveda faktučna ali s parifikacijo ugotovljena najemnina.

Nadaljnje odredbe glede zemljarine za zemljišča, ki so pripadla novi Ljubljani, bo izdal odsek za kataster in državna dobra, a glede taks tukajšnji odsek za takse in trošarino.

Odmero zgradarine, pridobnine in rentnine za vse objekte, obrate in osebe, ki so pripadli novi Ljubljani ima za leto 1936. izvršiti Davčna uprava Ljubljana-mesto. Davčna uprava Ljubljana-okolica ima vse odmerne operate glede teh davčnih oblik, kakor tudi vse spise glede uslužbenskega davka, 1% izrednega doprinosa in bednostnega fonda izročiti davčni upravi Ljubljana-mesto z vsemi že prihranjenimi odmernimi podatki in prijavi za 1936 in to najdalje do 1. januarja 1936. Kontrolno uslužbenskega davka in

izrednega doprinosa glede pravilnega priplepljenja markic v uslužbenske davčne knjižice za 1935 ima še izvršiti Davčna uprava Ljubljana-okolica, a na to brez odloga odstopiti tudi ta operat.

Podatke glede pripadnosti zgradb, obratov in oseb v okviru nove Ljubljane iz občin Ježica, Polje, Dobrunje, ki so priključene novi Ljubljani samo deloma, naj pribavi davčna uprava Ljubljana-okolica od teh občin.

Davčna uprava Ljubljana-okolica naj dalje preko dnevnega časopisja obvesti o teh spremembah davčne zavezanca gornjih občin ter jih pozove, da plačajo davke počenši od 1. januarja 1936 pri davčni upravi Ljubljana-mesto, v katere svrhu se naj poslužijo položnic davčne uprave Ljubljana-mesto, ali pa naj položnice, ki jih dobijo na pošti, izpolnijo z navedbo kontnega računa davčne uprave Ljubljana-mesto. Davčna uprava Ljubljana-mesto naj v to svrhu odstopi davčni upravi Ljubljana-okolica potrebno število svojih položnic, da bi se jih moglo dati takim strankam, ki bi hotele še po 1. januarju 1936 svoje davke osebno poravnati pri tej davčni upravi, čeravno spadajo v okvir velike Ljubljane.

Ker pripadajo doklade od davkov, predpisanih davčnim zavezancem inkorporiranih občin in njihovih delov mestni občini Ljubljane šele z novim budžetnim letom, ki se začne s 1. aprilom 1936, naj davčna uprava Ljubljana-mesto to okolnost pri repartitiji upošteva ter dodeli doklade v odobreni višini za čas od 1. januarja do 31. marca 1936 še dosedanjim občinam.

Iz odloka smo spustili vse ono, kar zadeva notranje poslovanje pri prizadetih davčnih upravah.

Razno

Banovinski koleki, ki jih hišni lastniki rabijo na listkih za oddajo stanovanj se sedaj vsled naše intervencije prodajo v nekaterih ljubljanskih trafikah. Do sedaj je bilo treba koleke iskati pri blagajni banske uprave, kar je bilo združeno z izgubo časa.

Cestne železnice v Jugoslaviji. Po podatkih Statističnega godišnjaka za l. 1932. ima v naši državi tramvajski promet samo devet mest, in sicer Beograd, Zagreb, Ljubljana, Niš in Dubrovnik. Dolžina tramvajskega omrežja stalno narašča in se je povečala od 119 km v letu 1928. na 155 km v letu 1932. Skoro polovica tega omrežja (42,5 odst.) odpade na Beograd. V letu 1932. je bilo v prometu v Jugoslaviji 320 tramvajskih vozov in prikolic s 10.979 sedeži; od tega odpade 64 odst. na Beograd, 15 odst. na Zagreb, 6,8 odst. na Subotico, 3,3 odst. na Ljubljano, 3,2 odst. na Osijek, 2,8 odst. na Sarajevo, 2,4 odst. na Novi Sad, 1,5 odst. na Dubrovnik in 0,8 odst. na Niš. Že v letu 1932., za katero velja gornja statistika, se opaža kriza tramvajskega prometa. Do leta 1931. je število potnikov stalno naraščalo in se je dvignilo od 82,7 milijona potnikov v letu 1928. na 109,9 milijona potnikov v letu 1931.; naslednje leto pa je število potnikov padlo na 99,6 milijona potnikov in se je to nazadovanje očitno še lani in letos nadaljevalo. Posledica zmanjšane števila potnikov se je pokazala v zmanjšanju kapacitete sedežev. V Zagrebu je leta 1932. prinesel tramvajski promet navzlic nazadovanju števila potnikov še vedno 3,5 milijona Din čistega dohodka. Tudi tramvaji v Beogradu, Nišu, Subotici, Osijeku niso bili v tem letu pasivni. Deficit pa so zabeležili tramvaji v Dubrovniku, Sarajevu, Novem Sadu in v Ljubljani.